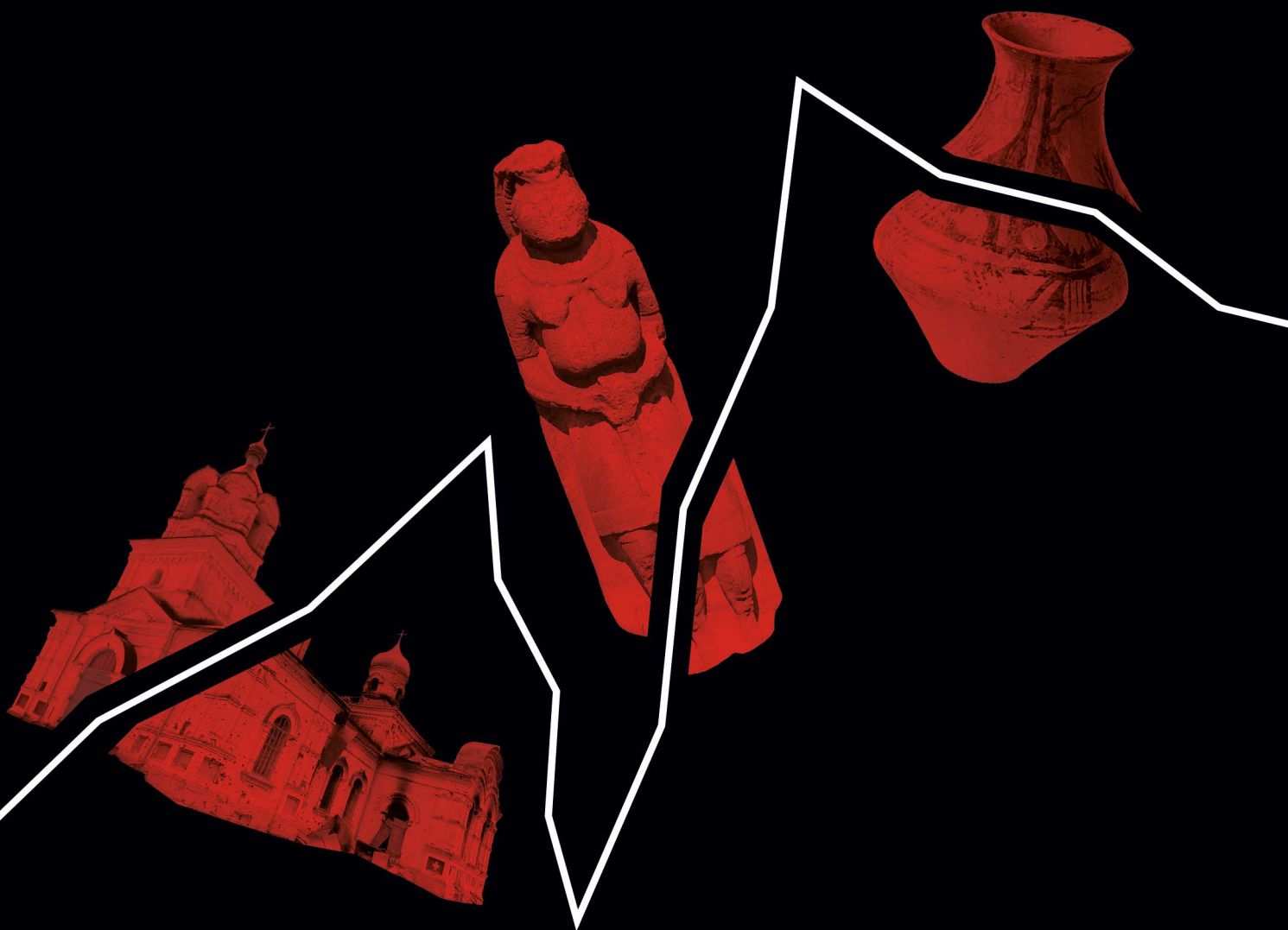
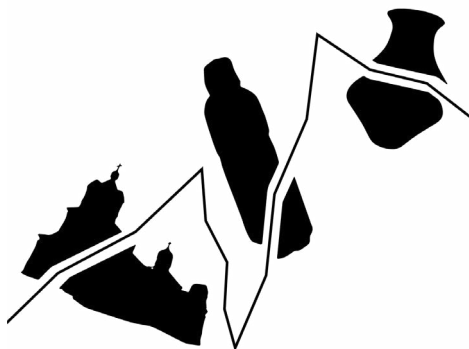

Культурна спадщина та війна: виклики і рішення

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА,
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА АРХЕОЛОГІЇ ТА МУЗЕЄЗНАВСТВА
ЦЕНТР ПАЛЕОЕТНОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ім. Хв. ВОВКА

Культурна спадщина та війна: виклики і рішення

Група моніторингу археологічних ландшафтів
Archaeological Landscapes Monitoring Group

Історичний факультет Київського національного
університету імені Тараса Шевченка
Faculty of History, Taras Shevchenko National University
of Kyiv

КАФЕДРА АРХЕОЛОГІЇ та МУЗЕЄЗНАВСТВА
DEPARTMENT of ARCHEOLOGY and MUSEUM STUDIES

Центр палеоетнологічних досліджень
Center for Paleoethnological Research

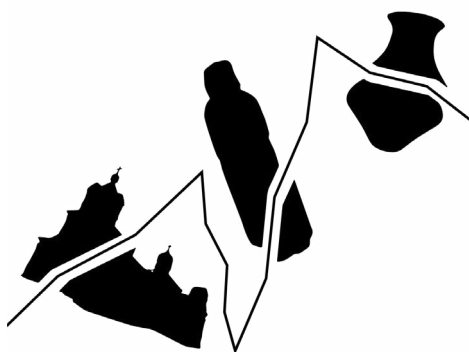
**GOETHE
INSTITUT**

Видання здійснене за підтримки проєкту Центру палеоетнологічних досліджень «Archaeological Landscapes Monitoring – презентація діяльності та результатів» в рамках стипендії за програмою Goethe-Institut для екстреної допомоги українським діячам культури.

The publication was carried out with the support of the Center for Paleoethnological Research project “Archaeological Landscapes Monitoring – presentation of activities and result”; within the framework of a scholarship under the Goethe-Institut programme for emergency assistance to Ukrainian cultural figures.
<http://vovkcenter.org.ua/en/2023/02/16/presentation-of-activities-and-results/>

TARAS SHEVCHENKO NATIONAL UNIVERSITY OF KYIV,
FACULTY OF HISTORY
DEPARTMENT OF ARCHAEOLOGY AND MUSEUM STUDIES
CENTER FOR PALEOETHNOLOGICAL RESEARCH

Culture Heritage and the War: challenges and solutions

РЕДАКЦІЙНА РАДА

Д.і.н., проф. **Терпиловський Ростислав Всеволодович**, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, історичний факультет (**голова редакційної ради**). Завідувач кафедри археології та музеєзнавства

К.і.н., доц. **Шидловський Павло Сергійович**, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, історичний факультет (**відповідальний редактор**). Доцент кафедри археології та музеєзнавства

Д.і.н., проф. **Гладких Михайло Іванович**, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, історичний факультет. Професор

Д.і.н., с.н.с. **Іванова Світлана Володимирівна**, Інститут археології НАН України

Д-р, проф., **Кадров Славомір**, Жешувський університет, Інститут археології (Польща)

Д.і.н., проф. **Капелюшний Валерій Петрович**, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, історичний факультет. Завідувач кафедри етнології та краєзнавства

Д-р, проф. **Пату-Матіс Марілен**, Національний природничий музей (Франція). Дослідницький директор CNRS

Д-р, доц. **Пеан Стефан**, Національний природничий музей (Франція). Асоційований професор

К.і.н., доц. **Рижов Сергій Миколайович**, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, історичний факультет. Доцент кафедри археології та музеєзнавства

Н.с. **Самойленко Любов Григорівна**, Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Директор Археологічного музею

К.і.н., доц. **Синиця Євген Валентинович**, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, історичний факультет. Доцент кафедри археології та музеєзнавства

Д.і.н., проф. **Ставнюк Віктор Володимирович**, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, історичний факультет. Завідувач кафедри історії стародавнього світу та середніх віків

Д-р, проф. **Хафнер Альберт**, Бернський університет (Швейцарія), історико-філософський факультет. Директор Інституту археологічних наук

Д-р, проф. **Шміт Мажена**, Археологічний музей м. Познань (Польща). Директор

РЕДКОЛЕГІЯ ВИПУСКУ

Шидловський Павло Сергійович, Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Іванова Олександра Андріївна, НУ «Києво-Могилянська академія» (**редактори та упорядники**)

Авад Анастасія, (технічний редактор, верстальниця)

Д.і.н., **Буйських Алла Валеріївна**, Інститут археології НАН України

К.і.н. **Івакін Всеволод Глібович**, Інститут археології НАН України

К.і.н. **Теліженко Сергій А.**, Інститут археології НАН України

VITA ANTIQUA, 14. Культурна спадщина та війна : виклики та рішення.

Збірка наукових статей. К.: Центр палеоетнологічних досліджень, 2023, 268 с.

Щорічний альманах присвячено проблемам охорони та збереження культурної спадщини під час жорстокої агресії російської федерації на Україну. У виданні робиться фокус на питаннях руйнації історичного середовища та археологічних об'єктів зокрема. Проводяться широкі аналогії з збереженням пам'яток культури під час попередніх конфліктів — у часи Другої світової війни та конфлікту на Балканах. Статті присвячено питанням руйнації археологічних пам'яток та функціонування університетських музеїв під час російської навали, долі археологічних колекцій та пам'яток в часи воєн у Європі.

Запропонована збірка буде корисною для всіх, хто є небайдужим до збереження вітчизняної культурної спадщини та спеціалістам у галузі вивчення та збереження пам'яток — пам'яткоохоронцям, археологам, історикам-краєзнавцям, музейним працівникам, пам'яткознавцям, студентам вищих навчальних закладів.

Зареєстровано

Міністерством юстиції України

Свідоцтво про державну реєстрацію

КВ №24467-14407ПР від 04.06.2020

Засновник та видавець

ГО «Центр палеоетнологічних досліджень»

Код за ЄДРПОУ №39633961

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи

до Державного реєстру видавців,

виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції

ДК №7181 від 05.11.2020

Україна, 02156, Київ, вул. Мілютенка, 15а, 160

<http://vitaantiqua.org.ua/en/main/>

<http://vovkcenter.org.ua/en/main/>

e-mail: th.vovk.center@gmail.com

© VITA ANTIQUA

© Автори статей, 2023

EDITORIAL COUNCIL

Prof., **Dr. Rostyslav V. Terpylovskiy**, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Faculty of History, Head of Department of Archaeology and Museum Studies (**Chairman of the Editorial Board**)

Associate Prof., **Ph.D. Pavlo S. Shydlovskiy**, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Faculty of History, Associate professor of the Department of Archaeology and Museum Studies (**Executive editor**)

Prof., Dr. Mykhailo I. Gladkikh, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Faculty of History, Professor

Prof., Dr. Albert Hafner, University of Bern, Faculty of Philosophy and History (Switzerland). Director of the Institute of Archaeological Sciences

Senior research fellow, Dr. Svitlana V. Ivanova, Institute of Archaeology of the NAS of Ukraine

Prof., Dr. Sławomir Kadrow, Institute of Archaeology, Rzeszów University (Poland)

Prof., Dr. Valerii P. Kapeliushnyi, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Faculty of History, Head of the Department of Ethnology and Local History

Prof., Dr. Marylène Patou-Mathis, Muséum national d'histoire naturelle, Research director at CNRS (France)

Associate Prof., Ph.D. Stéphane Péan, Muséum National d'Histoire Naturelle, Département Homme & Environnement (France)

Associate Prof., Ph.D. Serhii M. Ryzhov, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Faculty of History, Associate professor of the Department of Archaeology and Museum Studies

Liubov H. Samoilenko, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Director of Archaeological Museum

Associate Prof., Ph.D. Yevhenii V. Synytsia, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Faculty of History, Associate professor of the Department of Archaeology and Museum Studies

Prof., Dr. Viktor V. Stavniuk, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Faculty of History, Head of the Department of Ancient and Medieval History

Prof., Dr. Marzena Szmyt, Poznań Archaeological Museum, Director (Poland)

EDITORIAL BOARD OF THE VOLUME

Pavlo S. Shydlovskiy, Taras Shevchenko National University of Kyiv

Oleksandra A. Ivanova, National University "Kyiv-Mohyla Academy" (**editors and compilers of the collection**)

Anastasiia Avad, (technical editor, layout designer)

Dr. Alla V. Bujskikh, Institute of Archaeology of the NAS of Ukraine

PhD. Vsevolod H. Ivakin, Institute of Archaeology of the NAS of Ukraine

PhD. Serhii A. Telizhenko, Institute of Archaeology of the NAS of Ukraine

VITA ANTIQUA, 14. Culture Heritage and the War : challenges and solutions.

Collection of scientific articles. Kyiv: Center for Paleoethnological Research, 2023, 268 p.

The annual almanac considers the problems of protection and preservation of cultural heritage during the brutal aggression of the Russian Federation on Ukraine. The publication focuses on the destruction of the historical environment and archaeological objects in particular. Broad analogies are drawn with the preservation of cultural monuments during previous conflicts - during the Second World War and the conflict in the Balkans. The articles are devoted to the issues of the destruction of archaeological sites and the functioning of university museums during the Russian invasion, the fate of archaeological collections and monuments during the wars in Europe.

The proposed collection will be useful for everyone who cares about the preservation of the cultural heritage and specialists in the field of studying and preserving monuments - preservationists, archaeologists, historians, museum workers, site-protectionists, and students of higher education.

Registered

Ministry of Justice of Ukraine

Certificate of registration

KB №24467-14407ПП from 04.06.2020

Founder and publisher

NGO Center for Paleoethnological Research

Unified State Register №39633961

Certificate of inclusion in the State Register of Publishers,

Manufacturers and Distributors of Publishing Products

ДК №7181 dated 05.11.2020

Ukraine, 02156, Kyiv, Milyutenko str., 15a, 160

<http://vitaantiqua.org.ua/en/main/>

<http://vovkcenter.org.ua/en/main/>

e-mail: th.vovk.center@gmail.com